

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Idol și erou...

„Căci viața mea este Hristos, iar moartea îmi este un câștig”.
(Ep. Filipeni 1, 21).

Nici când lumea n'a fost mai bogată decât acum, și totuși parcă nici când în istoria lumii nu s'a pomenit atâta foamete după cele materiale ca acum. La tot pasul îți ese în cale această diabolică foamete. Imperii și țări, asociații și particulari, bogați și oropsiți trepidează sub povara gândului acaparării de bunuri terestre. Goana aceasta după cele materiale este caracteristica generală a vremii, al cărei corespondent psihologic este: psihoza timpurilor de decadentă morală.

Și câtă durere nu ascunde această foamete după cele materiale. Căci de multe ori chiar atunci când te vezi baricadat în vârful piramidei ridicate din avutul tău, iată numai că vine crăh-ul distrugându-ți idolul iar pe tine rostogolindu-te de pe soclul iluziilor tale de siguranță și paradisiacă fericire. Și, îți lasă în suflet un gol; — un chinuitor gol, care te doare, care te frământă și-ți involburează lăuntrul. Desorientat, fără nici o busolă, pacea sufletului tău scăldat în baia caducei concepții despre viață și menirea ei, te asvârlă în hăurile neantului.

Și care este sfârșitul? Pierzându-ți idealul, văzându-ți suportul vieții sfărâmat, te prăbușești și tu asemenea idolului tău în țărâna pe care ai îndumnezeit-o.

Căci, celui ce te închini, aceluia-i vei da și viața ta!

Dar tragicul în asemenea cazuri este dureros și fatal. Idealul acestor închinători de materie se răzbună înspăimântător. Idolul își arată deșărtăciunea și stupiditatea divinității lui și a credinței tale în el.

Iată pentru ce nu trebuie să ne fie spre mirare când cetim că nu știu care deținător de

bunuri fabuloase și-a pus capăt zilelor în chip bizar, atunci când toate perspectivele sociale îi surâdeau bucurându-se de toate onorurile lumesti. Aci zace enigma psihologică a cazurilor de ilară și senzațională sucombare a închinătorilor de materie și ucigătorilor dumnezeescului din adâncul fapturii lor. Aceasta este soarta martirilor materiei, cari au ridicat valoarea lucrurilor deasupra valorii lor personale, subjugându-și sufletul terestrului.

Și, — cât de sublim este, prin puterea jertfelniciei sale eroice, martiriul creștin! Acesta se mistue arzând aiudoma unei flăcări în stesnicul lăpădării de sine. În acest sens eclatantă este exclamația apostolului atlet al creștinismului Pavel: „Hristos va fi mărit în trupul meu, fie prin viață, fie prin moarte”. A trăi pentru Hristos, a trăi pentru biruința în lume a dumnezeității Lui învățături, a te face „tuturor toate” și a nu cere nimănui nimic pentru tine, iată apogeul eroismului care înalță, care purifică, care sfințește și care dă un sens superior, — dincolo de timp și spațiu — vieții omenești.

Numele marilor deținători de bunuri pământești au dispărut odată cu apunerea victii lor pământești, pecând pe marii eroi ai abnegațiunii i-a immortalizat jertfelnicia lor sfințitoare. Ce poate fi mai convingător și mai frapant decât dăruirea propriei tale existențe unui scop nobil, altruist, în afara oricărui interes propriu! Ce mulțumire mai plină de har poate fi decât aceea când știi că ți-ai pus sufletul pentru binele semenului tău, fără nici o altă recompensă decât convingerea că laptele săvârșite sunt dintr'o inimă curată în care sălășluește viu chipul Hristos-ului tău!

Nici un fel de bogăție a celor mai alese lucruri și a celor mai ademenitoare pietrii prețioase nu se poate compara cu bogăția sufle-

tului eroic și a inimei nobile. Eroismul are o valoare superioară tuturor valorilor terestre.

Eroismul creștin este abnegația mucenicilor lui Hristos, cari prin puterea faptelor lor de pilduitoare jertfelnicie au dobândit adevărata sfințenie: *nemurirea pe pământ și în cer!*...

Pr. A. Uroș-Doloveanu

Ierarhia bisericească.

(Continuare).

Bisericile protestante, afară de cea anglicană, ca și sectarii neagă ierarhia bisericească ca succesiune dela sfinții Apostoli. Din punct de vedere istoric, este adevărat, că formarea ierarhiei cu începuturile ei, rămâne oarecum neprecizată pentru întâiul secol al erei creștine. Confuziunile de numiri, ca: episcopi, presbiteri, bătrâni, diaconi nu ne pot convinge că Mântuitorul Hristos nu ar fi așezat ierarhia, ci sunt mai mult caracteristica tuturor începuturilor, la ori ce tel de organizări.

Rămâne însă indiscutabil că prin punerea mânilor apostolilor la botez cei noi creștinați primiau harul sfinților. „Când au auzit ei aceste vorbe, au fost botezați în numele Domnului Iisus. Când și-a pus Pavel mâinile peste ei, Duhul Sfânt s'a pogorât peste ei și vorbeau în alte limbi și prorociau“. (Faptele ap. 19, 5—6).

Sectarii văd în esența acestor versuri răsturnarea vechei preoții și susțin că preoția Testamentului Nou este abuzivă și arbitrară, pentru că: „toți creștinii sunt asemenea preoți împătășiți prin botez și punerea mânilor, de darul Sfântului Duh“.

„Faptul că toți creștinii posedă harul și că, în acest înțeles, există o preoție universală, nu contrazice întru nimic existența unei preoții speciale, a ierarhiei. Sacerdoțiul universal nu este numai compatibil cu ierarhia, ci el este chiar o condițiune de existență pentru aceasta din urmă. Însă darurile sunt diferite și slujbele deasemenea, după cum se pot afla diferite grade de preoție în marginile ierarhiei, și poate și trebuie să existe o diferență între ierarhie și popor, chiar dacă există un sacerdoțiu universal“¹⁾.

Sectanții despre ierarhie.

Pentru o mai bună documentare asupra felului cum judecă și prețuiesc sectarii Testamentul Vechi în părțile care privesc ierarhia sacerdotală, precum și concepția lor despre preoție, citez — păstrând cu strictă formă, oit-

grafia și fondul — câteva fragmente din cartea „Christos și Morala voastră. Comedii în Altare“²⁾ Sibiu 1922, Tip. G. Heiser, de Petru P. Bratu, autor și publicator al cărții „Reformatorul Român America“.

Cartea aceasta a format și formează și astăzi catehismul sectarilor români, contra Preoției. De aceea este bine să fie cunoscută împreună cu autorul ei.

Autorul în introducere³⁾ vorbind la persoana treia, face următoarele mărturisiri și constatări: „Precis sunt zece ani de când autorul acestei cărți în opul susmenționat sub titula acestuia, a tipărit în orașul Cleveland, din Statul Ohio, America de Nord, și-a vădit în mod critic, **agresiv și vehement ura și disprețul său în general asupra sistemelor liturgice cu ceremoniile și formalismele lor săvârșite cu atâta scrupulozitate și bigotism sacerdotal în bisericile de ritul Roman și în cele de rit grecesc sau Constantinopolitan și în special asupra celor din bisericile românești care subsemnatului odinioară îi produceau emoțiuni falnice și sentimente grandioase... Observe însă cetitoriul și noteze-și criticii mei, sau mai bine zis satiricii ironici și sarcasticii calomniatori, malițioși, geloși și desprețuitori de munca mea onestă, că eu nu sunt satelitul angajat sau urealta dogmatică a vreunui sistem teologic sau biserică confesională, ci independent cu totul de orice sistem și biserică și ca atare de sine înțeles, nepătit de nimeni. Deasemenea să fie observat că scriitorul acestui op n'a șezut în fața unui profesor a unei facultăți teologice și sectariene, care să-l îndoape dela catedra sa cu dogmele, doctrinele și credeurile bisericeii lui, ci prin unele biblioteci Americane cum e cea din Cincinnati unde am pornit studiul, cea din New-York, cea din Chicago și mai ales cea din Cleveland — cărora numai le recunosc ajutorul — în fața unor sute de mii de volume accesibile, scrise de profesori facultativi și de teologi sectarieni și independenți din toate Bisericile Creștine din America și Europa, cum și în fața unora scrise de rabii Judaistici și mulții Mohamedani. Scopul principal al acestei cărți este să scoată Crucea și Morala lui Hristos de sub călcăiul teologiei dogmatice și fanatică care se numește ortodoxă... Iar dacă eu la scrierea și compunerea acestei cărți și la acei precedente nu pot fi considerat ca autorizat și competent din partea vreunei Biserici din Creștinism, organizată pe principii dogmatici, cu atât mai puțin de către cea Autocefală națională Română contra căreia zece ani trecuți am intrat**

2) Prima ediție a ieșit de sub tipar în 1911, în orașul Cleveland, America.

3) Introducerea e scrisă în anul 1921 în Rășinari (Sibiu).

1) Bulgakoff: op. citat.

pe arena controversală dogmatică și ceremonială, ca în calitate de oaie rătoasă — după opinia și considerațiunea ziarului sacerdotal din Sibiu, Telegraful Român — să disput și să mă împung cu berbecii curați și pieptenați de prin seminare, facultăți și consistoare, deși lacrimi de crocodil am vărsat când am văzut că sunt ignorat; Opul acesta se adresează de către autorul lui *numai către acei și acelea care pot argumenta, către cari îndrăznesc a argumenta, și către cari sunt voitori să argumenteze*“.

Cele de mai sus sunt fragmente din mărturisirea lui P. B. Bratu despre felul cum înțelege și vede în sufletul și mintea sa „ortodoxia românească pe principii dogmatici“. Intrucât ne arată — dacă este sincer — că a scris cartea numai pentru acei cari pot, îndrăznesc și vor să argumenteze, avem obligațiunea a ne opri o leacă, fără ironii, sarcasme sau malițiosități, la însași mărturisirea de sus.

Cartea în general poartă timbrul americanismului în formă și fond; de departe se vede intențiunea unei reclame care ne vorbește cu laudă că a consultat sute și mii de volume din bibliotecile orașelor americane. Dacă autorul n'a șezut „în fața unui profesor a unei facultăți teologice“ mărturisește că a șezut în fața unor sute și mii de volume scrise de profesori facultativi și de teologi sectarieni și independenți. Fără să fim malițioși, P. B. Bratu, ori n'a priceput ce a cetit, și răstălmăcit și diformat după mintea sa ideile autorilor consultați, ori valoarea cărților „profesorilor facultativi și teologi sectarieni și independenți“ este tot așa de mare ca și cartea sa despre care vorbii, plină de contradicții și deci neserioasă.

Neseriozitatea întregii lucrări se ilustrează de autor, când însuși se adresează „numai către acei și acelea cari pot argumenta, cari îndrăznesc a argumenta și către cari sunt voitori a argumenta“, iar dacă s'au aflat unii cari au putut, au îndrăznit și au voit să-i argumenteze — ca de exemplu cei dela Telegraful Român — că este greșit în ideile și învățăturile sale, să verse lacrimi de crocodil, când i-se dovedește a fi ignorant și pe adversarii cari ia-u dovedit ignoranța, i-a împroșcat pur și simplu cu grosolanii.

(Urmează)

Pr. Traian Constantin

Crucea Domnului.

Adevărat! Omenirea niciodată nu s'a putut caracteriza mai profund în răutatea ei absurdă, decât în acele vremi când a osândit la moarte de cruce, pe însuși Creatorul și Isbăvitorul vieții: Dumnezeu adevărat. „In lume era și lumea printr'ânsul s'a făcut, și lumea pe dânsul nu l-a cunoscut. Intru ale sale a venit, și ai săi pe dânsul nu l-au primit“. (Ioan I, 10—11). Ci mai vârtos strigau, zicând: să se răstignească, să se răstignească, căci credea contemporanietatea Domnului Iisus Hristos că nimicește o putere și ucide o viață, dar în fond puterea s'a amplificat la infinit și viața, gustând moartea, s'a făcut fără de moarte. Ci, iubirea Domnului în culminația ei cea mai divină și mai creatoare care a svâcnit în sufletul și trupul celui chinuit pe cruce, este flacăra vie și eternă ce se dăruie întregii omeniri pentru îndumnezeirea și nemurirea în veci prin Domnul Iisus Hristos. Iată cât de infinită este dumnezeiasca iubire și de ce este capabilă ura omenească. „O, nespusa ta răbdare, bunule“.

Dar din acel moment, Crucea Domnului — obiect de ocară și instrument penal pentru vremile de atunci, — decând a fost sădită în piatra aspră a Golgotei, s'a prefăcut în altar cu jertfă nestinsă, sfântă și infinită, pentru reabilitarea spirituală a omenirii până la sfârșitul veacurilor. Flacăra de foc în proporții uriașe de incendiu cosmic, semnificând pentru toate vremile sensul etic al lumii, către viață, lumină și adevăr, la strălucirea căreia să se solidarizeze, compactă și rezistentă, întreaga omenire. Ramură înflorită de măslin, binevestind restabilirea raportului de armonie între om și Dumnezeu. Simbolul sublim al ideii și economiei de mântuire ce ne inspiră deapururea infinită iubire, bogată răbdare, totală ascultare și nemaipomenită umilință. Crucea este steagul glorioasei biruințe al tuturor veacurilor, la puterea căreia germeii desorientării și desagregării noastre spirituale moderne total se ofilesc. Căci prin Cruce — lemnul cel de viață făcător — raiul s'a împodobit, adâncul iadului s'a surpat, harul a prisosit și noi isbăvire de păcate am dobândit. In lumina acestor considerații să ne învrednicim a întâmpina și praznui omorârea morții, sfărâmarea iadului, începătura vieții celei veșnice, și împreună cu îngerii să laudăm scularea Lui cea de-a treia zi prin care s'au luminat marginile lumii. „Crucei tale ne închinăm Hristoase și sfântă învierea ta o laudăm și o mărim“.

P. Turlici.

*Ci acum vă laudați în deșartele voastre bizuiri.
Orice laudă de felul acesta este rea.*

(Iacob 4, 16).

Seurtă privire isterică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

I. Creștinismul în Banat până la năvălirea Ungurilor.

§ 1. Inceștinarea Banatului.

Cu multe secole înainte de nașterea Mântuitorului se așezase pe plaiurile țării noastre un popor viteaz, posedând o cultură destul de înaintată pentru vremurile acelea, când doar vechii Eleni, și mai apoi Romanii, erau purtătorii de taciă ai civilizației în Europa. Poporul acesta era poporul dac, o ramură a mării și puternicei rase a Tracilor, și care din punct de vedere religios avea credințe asemănătoare celor din legea dată de divinul Mântuitor. Astfel, Dacii credeau într'un singur Dumnezeu, în nemurirea sufletului și în răsplata de dincolo de mormânt, credințe cari vor ușura foarte mult convertirea lor ulterioară la creștinism, mai ales că încă înainte de cucerirea Daciei de către Romani ei vor fi auzit și se vor fi pătruns de învățătura cea nouă, propovăduită pe atunci în peninsula Balcanică, în numeroasele lor incursiuni de pradă făcute în Balcani¹⁾. Poporul acesta pe la anul 80—100 p. Ch. n. ajunsese să întemeieze un stat puternic, deși nu prea întins, și starea lui înfloritoare se poate judeca după faptul că regele Dacilor, Decebal (80—106) hătuse în mai multe rânduri legiunile romane și împăratul Domițian (81—96) îi plătea un tribut anual pentru a fi scutit de prădăciunile Dacilor peste Dunăre, în Moesia.

Situația aceasta însă nu dură multă vreme, căci energicul împărat Traian (98—117) în urma a două crâncene războaie (101/2 și 106/7) purtate împotriva lui Decebal și a Dacilor spălă această rușine a imperiului și totodată prefăcu Dacia în provincie romană. Țara fu colonizată cu elemente din tot cuprinsul imperiului²⁾ și astfel s'au pus bazele zămislirii poporului român, născut din amestecul Dacilor și a coloniștilor romani.

Banatul fu acela care fu colonizat mai întâiu și mai repede de către Romani și însuși Traian fu acela care puse bazele celor mai multe orașe din provincia aceasta³⁾.

Acești coloniști au fost așezați mai ales dealungul drumurilor construite în grabă, pentru

a lega noua provincie de centrul imperiului. În Banat s'au construit două drumuri principale, dintre cari unul mergea pe valea Timișului spre Nord iar celălalt pe valea Carașului în aceeași direcție⁴⁾. Dealungul acestor drumuri arheologii au dat de urmele unor înfloritoare colonii ca: Trans-Tierna (Orșova), Margum, Arcidava, Turris, Litterata, Centum Putea, Bersobis, Ad-Aquas (Aquae-Mehadia), Lizisin, Morisenum, (Cenad) și Tibiscum (Caransebeș⁵⁾), cari erau populate mai ales de băștinași din Galia, Spania, Africa de Nord, Illyric, Siria și Asia Mică⁶⁾, țări cari se numără printre cele dintâiu în cari creștinismul ajunsese deja în floare. E logic deci că printre coloniștii cari au populat Banatul trebuie să fi fost și mulți creștini⁷⁾, veniți aci în nădejdea că vor fi mai feriți în noua lor patrie de mâna împăraților persecutori cât și cu gândul că vor găsi aci un bun teren de activitate misionară printre Dacii păgâni. În ce privește profesiunea coloniștilor romani din Banat ei erau fie particulari civili fie militari veterani ai legiunilor romane în rândurile cărora creștinii se găseau deasemenea în număr mare. Astfel Cesar Baroniu afirmă în Analele sale că încă pe timpul împăratului Traian erau în Dacia 11.000 legionari creștini⁸⁾. Pe lângă acești coloniști au mai contribuit la răspândirea creștinismului în Dacia și legăturile de tot felul ce le avea această provincie cu Moesia Superior și Dalmația, caracterizate prin neconținută circulație dintr'o parte în cealaltă a Dunării a elementelor de populație din toate ramurile de activitate umană⁹⁾.

Mărturii scrise că religiunea creștină se răspândise în Dacia și ca atare și în Banat, încă în întâia jumătate a sec. II, avem destule; dintre acestea însă cităm numai pe cele mai însemnate. Sf. Iustin Martirul și Filosoful (ca 100—165) ne spune în Apologia¹⁰⁾, sa că creștinii recrutau *ex πάντων ἔθνων* adică dintre toate popoarele, deci și dintre Daci. Tertullian († 220—240) ne spune că creștinii locuiesc nu numai în Palestina, Egipt, Africa, Asia Mică, Macedonia, Grecia și Italia, ci chiar prin Spania, Britania, Gallia, Germania, *Dacia*, Sarmatia etc. și țări foarte îndepărtate¹¹⁾. Origen (185—254) zice în comen-

4) N. V. Pantea: *Legea strămoșească* București 1934. p. 7

5) Fr. Griselin: *Istoria Banatului Timișan* trad. de N. Bolocan București 1926 p. 3.

6) D. Stănescu: *Vechile Episcopii la Români*. București 1927 p. 22.

7) Dr. I. Lupaș: *Istoria Bisericii ortodoxe române*. București 1934. p. 6.

8) N. Tincu Velea: *Istoria bisericească politico-naționale*. Sibiu 1865 p. 3.

9) St. Mețeu o. c. p. 2.

10) Cap. 25, 26, 52, 53 și 56 ef. Dr. S. Reli: *Istoria Bisericii (curs)* Cernăuți 1933 p. I. v. I. p. 81.

11) *Liber Adversus Iudaeos* ef. Dr. S. Reli o. c. p. I. v. I. p. 83.

1) St. Mețeu: *Istoria bisericii și a vieții religioase a Românilor din Transilvania și Ungaria I*. Sibiu 1934 p. 1—2.

2) Eutropiu VIII. 3 ex toto orbe romano cf. Dr. Gh. Popovici: *Istoria Românilor Bănățeni Lugoș*. 1904. p. 42.

3) Pr. Gh. Cotoșman: *Din trecutul Banatului*. Timișoara 1934 p. 16—17.

tariile asupra Evangheliei după Matei¹²):... „ce să mai spunem despre Britanni, Germani, Daci, Sarmati, Sciți, dintre cari mulți n'au auzit cuvântul Evangheliei, dar îl vor auzi în însăși curgerea veacului“, cu înțelesul că cel puțin o parte din ei l-au auzit. Existența creștinismului în Dacia încă în secolul II și III deci și în Banat se adevărește și prin inscripțiunile creștine găsite aci și publicate în Corpus Inscriptionum Latinarum¹³) dintre cari cele mai însemnate sunt arhicunoscute și ca atare socotim de prisos a mai insista asupra lor.

(Urmează)

Instrucțiuni cu privire la purtarea socoților și administrarea averilor bisericesti.

de PETRU TOMA
esactor-eparhial.

Acest protocol e consult să se poarte în felul arătat, pentru că aceste pretensiuni constituie o parte însemnată a venitelor bisericii. În majoritatea comunelor, în locul lui, ele s'au ajutat de coale separate pentru însemnarea acestor pretensiuni arătând numai venitele. Dar felul acesta de manipulare e greșit și în cazul acesta trebuie să se poarte o mulțime de protocoale și evidente, adică tot atâtea câte feluri de venit are biserica, ceace constituie o mare greutate chiar în compunerea socoților. Afară de aceasta cred că e mai natural ca toți datorașii fără obligațiuni să se poarte într-o singură evidență, pentru a putea ști în fiecare moment cât datorează fie care în parte și la oaltă. Purtarea lui o facilitată în mare măsură de titlurile rubricelor, cari ne îndrumă singure cum avem să procedăm cu fiecare datoraș. La formularele vechi se purta separat numai protocolul clopotelor și al ripizilor, pe o parte datoria ce avea să intre, pe cealaltă cât a intrat la oaltă și ce restanță mai rămâne, iar pentru celelalte venit nu era protocol separat pentru purtarea evidenței lor. La începutul acestui protocol se înșira mai întâiu restanța veche și apoi se înșirau datorașii cei noi. După ce s'au introdus în astfel de protocol, se introduceau și în ziarul de cassă.

Despărțemântul VI.

Despărțemântul VI. cuprinde evidența tasurilor ce se poartă în dumineci și sărbători în sînțele noastre biserici.

Protocolul tasurilor are următoarele rubrici: 1. numărul curent; 2. data; 3. restanța din anul trecut; 4. tasul I; 5. tasul II; 6. tasul III; 7. alte diferite tasuri 8. la oaltă; 9. vezi poziția ziarului de cassă numărul; 10. suma totală ce a intrat; 11. Suma ce a mai rămas în restanță de a se solvi la finea anului curent și 12. Observări.

După ce s'a sfârșit cu umblarea celor 3 tasuri în biserică, întorcându-se la locul lor epitropii n'au să se amestece la banii ce au încurs în aceste 3 tasuri și nu se vor număra banii colectați până nu vine preotul după

terminarea sînței liturgii și atunci fiind de față și preotul se vor număra banii din fie care tas separat și sumele deosebite se introduc în rubricile corespunzătoare, adică banii tasului I al bisericii, se introduce în rubrica I; banii tasului al II-lea teologic, se introduce în rubrica II-a; iar banii tasului III preparandial (pedagogic), se introduce în rubrica III-a, iar dacă e vreun tas ocazional, se va introduce în rubrica 7-a a tipăriturei. Banii adunați cu cele 3 tasuri după ce s'au introdus în protocolul de zi, (ziarul de cassă) ce se află la epitropie în sumă globală, adică la oaltă cât fac. Iar banii întrați în fie care săptămână, se iau din lada bisericii și se depun în cassa de fer, în toată duminica după sf. liturgie. În protocolul tasurilor și în dreptul unde s'au introdus sumele respective ce au încurs, preotul liturgisitor va adevări prin subscrierea sa proprie în toate duminicile și sărbătorile că de fapt s'a introdus în protocol suma reală ce a încurs în tasuri în acea zi. Iar la încheiere se va aduna la fie care rubrică cât s'a adunat cu fie care tas separat în decursul anului economic și această sumă se va introduce în dreptul: suma totală a tasului I face... etc. Când se introduce suma încursă în ziarul de cassă se va specifica totodată în protocolul tasurilor poziția din ziarul de cassă, sub care s'au introdus. Afară de aceste 3 tasuri, vor mai avea să se poarte în timpul anului și alte tasuri ocazionale la diferite sărbători și anume cele obișnuite sunt: 1. tasul mitropolitan se va purta la Bobotează, 2. tasul seminarial la Florii, 3. tasul trebuințelor bisericii eparhiale la Paști, 4. tasul preoțesc la Rusalii, 5. tasul sf. Mir la sf. Dimitrie, 6. tasul fondul biblic în ziua de 21 Noemvrie, la Intrarea în biserică, și 7. tasul fondului orfanilor la Crăciun în ziua primă. aceste tasuri, îndată după ce banii s'au colectat, vor trebui înaintați cu raport oficiului protopresbiteral, pentru a se înainta Consiliului eparhial.

Tasul II numit „teologic“ a fost introdus după anul 1822, când s'a înființat institutul diecezan din Vârșeț, pentru clericii acestei eparhii, căci până la această dată în Ungaria și Banat n'a existat un alt institut teologic pentru credincioșii de rit ortodox, decât numai seminarul central din Carloveț, la care aveau să meargă atât Români cât și Sârbi, cari vroiau să se dedice carierei teologice.

Astfel pe timpul mitropolitului Ștefan Stratimirovici, din Carloveț s'au înființat aceste institute teologice dieceane, în locul celui central dela reședință.

Cu toate că eparhia Vârșețului avea fonduri necesare pentru susținerea institutului său diecezan, s'a crezut totuși că e bine ca aceste fonduri să crească din zi în zi și astfel s'a ajuns la introducerea acestui tas care are să se poarte îndată după cel bisericesc. În eparhia Vârșețului primele dispoziții circulare în acest sens le-a dat arhimandritul Sinesic de Radivoevici, administratorul de pe atunci al eparhiei.

Tasul al III-lea preparandial sau pedagogic, a fost introdus în bisericile din regimentul de graniță valahico-iliric pe timpul protopresbiterului Ioan Tomici în următoarele împrejurări.

Regele Francisc I prin rezoluțiile sale din anul 1811 a decretat și înființarea a 3 institute preparandiale și anume pentru Români în Aradul-vechi, pentru Sârbi în orașul Sfântul-Andrei și pentru Greci în Pesta, cu scopul luminării popoarelor din vechea monarhie. Pentru plățirea directorilor districtuali și pensionarea lor, consiliul locotenințial unguresc a ordonat în 6 August 1811 cu Nr. 19.371 tuturor autorităților eclesiastice, ca în toate comunele din provincie să se formeze fonduri prin colecte

12) Migne: Patologiae cursus completus ser. lat v. 3. col 1655. Paris 1862 ef. D. Stancescu o. c. p. 23.

13) Cf. și V. Pârvan: Contribuțiuni epigrafice la istoria creștinismului Daco-roman. București 1911.

și danii de bună voe. Același consiliu a dispus ceva mai târziu, în 3 Septembrie acelașian, cu Nr. 22.105, ca să se poarte prin bisericii, tasul pedagogic cu scopul de a se alimenta și mări fondul pentru susținerea școalelor prepa randiale nou înființate.

Episcopul de atunci al Vârșetului, Petru Vidac, de care am alârnat și noi a dat în același an în data de 7 Octomvrie o circulară către clerul și poporul din eparhia sa, în care dispune a se purta în toate duminicile și sărbătorile de peste an, acest tas.

Dar nici la anul 1820 n'a fost introdus acest tas pretutindeni, căci până la acest interval mereu s'a stăruit pentru introducerea lui și chiar în acest an consiliul locotenențial unguresc, se vede nevoit să intervină din nou pe lângă episcopi, ca să dea importanța cuvenită acestui tas și bani colectați să nu se amestece cu bani bisericii ci să se trimită de către tie care episcop, după ce ia adunat de pe teritoriul eparhiei sale, casei centrale dela mitropolja din Carloveț.

Introducerea celorlalte tasuri fiind cu mult mai recentă și în parte pentru că însăși numirea lor spune, scopul pentru ce s'au înființat, noi nu ne vom mai ocupa cu ele, căci am depăși marginile acestor mici instrucțiuni.

(Urmează).

Ș T I R I

Personale. Incheindu-și Sfântul Sinod actuaia sesiune, Prea Sfințitul Părinte episcop Vasile s'a înapoiat vineri seara la reședință.

Hirotonire Prea Sfințitul Părinte episcop diecezan hirotonește astăzi întru preot pe diaconul *Ilie Adamescu*, licențiat în Teologie, ales preot în *Domașnea*.

Salariile dela Stat pe luna Martie au fost ridicate și se lichidază la Casieria diecezană în orele de oficiu.

Lumânările comandate se vor trimite săptămâna aceasta.

Nr. 1895 E 1937.

Note oficiale.

Către On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Ministerul Cultelor și Artelor ni-a trimis adresa Nr. 25993/937, primită dela Ministerul Agriculturii și Domeniilor de următorul cuprins:

„Tendința de defrișare a pădurilor devine din ce în ce mai accentuată, datorită în primul rând ignoranței locuitorilor satelor noastre, proprietari de păduri asupra necesității și importanței pădurilor din toate punctele de vedere: social, igienic, economic și mai ales din punctul de vedere al apărării naționale.

Măsurile represive prin aplicarea legiuirilor silvice nu întotdeauna au dus la rezultatul dorit și atunci se impune ca printr'o colaborare a tuturor factorilor conștienți de importanța pădurilor și răspunzători de o educație sănătoasă a locuitorilor să contribuim prin scris sau viu grai, pentru stăvilirea cu un ceas mai devreme distrugerea acestui bun natural: „pădurea“.

Desigur că în această direcțiune învățătorii și preoții prin situația ce dețin aproape de sufletul poporului pot aduce cel mai mare aport.

Așa fiind cu onoare vă rugăm să binevoiți a ruga pe toți domnii învățători și preoți din întreaga țară, să pună toată stăruința în orice ocaziune, întruniri, conferințe, școală și biserică pentru a demonstra tuturor la ce se expun prin distrugerea pădurilor și foloasele ce pot avea prin refacerea și conservarea acestora și căutând a trezi în sufletul poporului dragostea inconștientă și înțelegătoare față de pădure.

Dispozițiunile ce veți binevoi să dați vă rugăm să fie comunicate și acestui Minister“.

Această adresă se comunică On. Oficii parohiale, cu însărcinarea ca Onorata preoțime prin conferințe să atragă atențiunea credincioșilor în privința defrișării pădurilor, care a luat aspect de distrugere.

Caransebeș în 1 Aprilie 1937.

Episcopul diecezan:
† VASILE

* *

Nr. 1974 E/937.

Către On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Ministerul Finanțelor a aprobat sub Nr. 428.864/937 din 13 Martie a. c., ca urmărirea și încassarea taxelor de cult, stabilite conform dispozițiunilor art. 30 din „Legea pentru Regimul General al Cultelor“ să se facă și prin organele fiscale.

Intrucât însă agenții fiseului sunt supra aglomerati cu realizarea celorlalte venituri aparținând statului, dispunem, ca urmărirea și încassarea taxelor de cult să se facă de organele bisericești, ca și până în prezent și numai în cazurile când mijloacele ce le au la dispoziție aceste organe nu vor fi suficiente pentru constrângerea la plată a debitorilor, să se recurgă și la concursul agenților statului.

În acest sens a dat Ministerul Finanțelor dispozițiuni Administrațiilor de Incasări și Plăți din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, prin ordinul circular Nr. 393.309/937.

Caransebeș în 1 Aprilie 1937.

Episcopul diecezan:
† VASILE

Nr. 2019 Sc. 1937.

Sub 24 Martie a. c. Nr. 903/1937 Sfântul Sinod ne comunică următoarele:

Cu începere de la 1 Ianuarie 1937 s'a pus în aplicare „Codul Penal Regele Carol II^a”. El cuprinde multe chestiuni care interesează Biserica și organele ei administrative și deaceia socotim că este bine ca fiecare preot să-l aibă și să-l studieze mai ales pentru organele administrative, consilieri-referenți și protopopi este absolut necesar.

O editare a lui foarte potrivită care poate fi ușor folosită prin faptul că are în partea I-a toate infracțiunile din el în ordine alfabetic în partea II-a textul codului în partea III-a a textului procedurii penale iar într'a IV-a expunerea de motive este Memoratoriul Ofițerului de Poliție Judiciară întocmit de Lt. Colonel Anibal Panaitescu I. D. Panaitescu Director în Ministerul de Justiție și Căp. Ispas.

Această lucrare costă 150 (Unasutăcincizeci) Lei și se poate procura prin Dl Lt. Colonel Anibal Panaitescu Inspectoratul General al Jandarmeriei soseaua Ștefan cel mare din București.

Ceeace se comunică On. Preoțimi, creștinilor doritori de carte și tuturor pe cari îi interesează.

Caransebeș în 3 Aprilie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

„CORCANA” Fabrică de butoaie, Parchete și Lemnărie S. A
în lichidare, Caransebeș.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Societății „Corcana” Fabrică de Butoaie, Parchete și Lemnărie S. A. în lichidare sunt invitați la

Adunarea generală,

care se va ține în Caransebeș, la 15 Aprilie 1937 ora 11 a. m. în biroul lichidatorului d-lui Dr. Ernest Halle.

Ordine de zi:

1. Designarea grefierului și alegerea a doi acționari, pentru autentificarea procesului verbal.
 2. Raportul lichidatorilor și al cenzorilor, despre anul de lichidare 1934. Petructarea bilanțului de lichidare.
 3. Darea absolutului.
 4. Alegerea cenzorilor.
 5. Eventuale propuneri anunțate în conformitatea statutelor.
- Caransebeș, la 16 Martie 1937. Lichidatori:
N. B. Acei acționari, cari doresc a lua parte la adunare, sunt rugați a depune acțiunile lor, până cel mai târziu la 12 Aprilie a. c. în mâinile lichidatorului d-lui Dr. Ernest Halle Caransebeș.

Contul Bilanț de Lichidare pro 1936.

ACTIVA: Cassa Lei 20 --; Realități și instalațiuni Lei 4,725.000 --; Mărfuri și material Lei 1,649.113 --; Debitori Lei 2,502.807.26; Pierdere raportat din anul 1932 Lei 3,799.746.18; în total Lei 12,736.686.44.

PASIVA: Capital societar Lei 5,000.000 --; Fond de Rezervă Lei 370.000 --; Fond de amortizarea investițiilor Lei 1,386.000 --; Fond de rezervă pentru creanțe dubioase Lei 118.799.18; Fond de Pensie Lei 55,398.87; Creditori Lei 5,306.488.39 în total Lei 12,736.686.44.

Caransebeș, la 23 Martie 1937.

E. Rado, lichidator.

E. Halle, lichidator.

L'am r vidat și aflat exact, consiliul de cenzori: W. Munk Norbert Fischer, preș. expert contabil, Cornel Drinca.

Publicațiune de licitație.

Pe baza încheierii Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 1500 E. ex 1937 și a hotărârii consiliului și adunări parohiale din Ghilad se escrie licitație minuendă publică cu oferte închise, ce se va ține în ziua de 18 Aprilie 1937 la ora 4 p. m. în sala de ședințe, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparat a sfintei biserici, din aceasta parohie.

Prețul de esclamare este 117.172 Lei.

Lucrările de efectuit, sunt cele cuprinse în devizul-intregit cu încheierile consiliului și ale adunării parohiale, cu la vedere publică la oficiul parohial.

Licitanții sunt obligați sa depună ca vadiu 1% (un) din suma devizului, maestrului care a lucrat devizul.

Spese de drum nu se acoardă.

Comuna bisericească va da lucrările întreprinzătorului, care va prezenta mai multă garanță morală și materială.

Ghilad, la 28 Februarie 1937.

Preot **Dimitrie Țieran**
paroh-pres.

Preot **Moise Ghilezan**
3-3 notar.

Licitațiune minuendă.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial No. 1629 E ex. 1937 ddto 15 Martie a. c. se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea tablourilor și spălarea lor și ornamentația de nou a sf. biserici din filia Crușovăți aparținătoare comunei Cuptoarea.

Prețul exclamării este 17.800 Lei.

Licitanții sunt obligați a depune 10% vadiu din prețul exclamării în bani gata, ori efecte publice, care se va restitui după colaudare fără dobândă. Antreprenorul va dovedi cu acte că este pictor.

Licitația se va ține în 18 Aprilie 1937 orele 3 p. m. în sfânta biserică din Crușovăți.

Devizul se poate vedea la oficiul par. din Cuptoarea. Spesesele cu facerea devizului, contractele și timbrele le va suporta pictorul întreprinzător.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea fără considerare la rezultatul licitației, acelui pictor în care va avea mai mare încredere.

Contractul devine obligator pentru antreprenor imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească după aprobarea din partea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Crușovăți la 28 Martie 1937.

Nicolae Goanță
preot, președinte.

Voin Margan
notar.

Judecătoria rurală Teregova secția c. f.

Nr. 26/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pormită de urmăritoarea Maria Cernescu contra urmăriților Nistor și Brândușa Cernescu din Cornereva, la cererea urmăritoarei, Judecătoria ordonă, licitațiunea execuțională în baza art. 144,

146 și 147 din legea LX din 1881, asupra porțiunii din imobilele înscrise în c. f. a comunei Cornereva, din circumscripția Judecătoriei Teregova, No. coalei c. f. pag. 4459 f. n. t. „Gaiu Mare“ 534 stj. p. porțiunile de sub B. 2, 5, 10 în valoare de 80 Lei, și fără No. top. „Mlaca lui Palamidă“ 1087 stj. p. aceleași porțiuni în valoare de Lei 20, pag. 3016 No. top. 1095 „Micutelu“ de 1 jug. porțiunile de sub B. 12, 20, 21 de 6/32 în valoare de 40 Lei, pag. 1223 f. n. top. „Camena“ 1 jug. porțiunile B. 6, 12, 18, 26, 31, 32 de 15/48 în valoare de 30 Lei, pag. 4304 No. top. 81 „Veratoare“ 600 stj. p. porțiunile B. 3, 7, 11, 15, 19, 20, 21 și 22 de 24/48 în valoare de 50 Lei, No. top. 2002 „Bradul lui Garaș“ 300 stj. p. aceleași porțiuni în valoare de Lei 20, No. top. 1091 „Micutelu“ 1 jug. 800 stj. p. aceleași porțiuni în valoare de 500 Lei, f. n. t. „Poiana Hândii“ 296 stj. p. aceleași porțiuni, în valoare 80 Lei. f. n. t. „Gaiu Mare“ 266 stj. p. aceleași porțiuni, în valoare de 80 Lei, f. n. t. „Mlaca lui Palamidă“ 533 stj. p. aceleași porțiuni, în valoare de 80 Lei, 2/33 „Moara“ 402, aceleași porțiuni în valoare de 10 Lei, pentru încasarea creanței de 6500 Lei, capital spese de proces și de executare de 4726 Lei, fixate până acum spese de 270 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **10 luna Aprilie, anul 1937, ora 11**, în casa comunală a comunei Cornereva.

Condițiunile de licitație se pot vedea în orele de birou la instanța c. f. Teregova.

Ordonă să se noteze ordonarea licitațiunii în coala c. f. No. 4459, 3015, 1223, 4304 din comuna Cornereva.

Teregova la 25 luna Ianuarie anul 1937.

ss. **I. O. Bubeneac** judecător ss. **I. Bica** director c. f.

Pentru conformitate **Ioan Bica** director c. f.

AVIZ.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public din Caransebeș și împrejurime că posed

atelier de croitorie bărbătească

în str. General Trapșa Nr. 1

spre biserica ortodoxă.

Execut haine civile după ultima modă, uniforme școlare precum și reverenți și supra reverenți preoțești în rate foarte convenabile.

Experiența câștigată în șirul anilor ca maestru mă pune în posibilitate de a satisface ori când onor. clientelă.

În așteptarea binevoitorului Dv. concurs semnez

Cu toată stima

IOAN OLARIU

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

La Tipografia și Librăria Diecezană din Caransebeș se poate comanda

Manualul de Tipic

al Bisericii ortodoxe, în uzul teologilor și preoților, cuprinzând serviciile dumnezeiești din postul sfințelor Paști

intocmit de:

Constantin Vladu

profesor de Tipic și Cântare la Academia teologică din Caransebeș,

aprobat de Consiliul eparhiei ort. rom. a Caransebeșului și tipărită cu binecuvântarea în Domnul adormitului fost episcop diecezan Dr IOSIF TRAIAN BADESCU

Cartea e tipărită pe hârtie fină, în două culori.

Exemplarul: Lei 180

plus spesele postale

Cu onoare aduc la cunoștință, că sunt producătorul unui nou fel de

„CHEAG“

făcut după cele mai noi metode chimice. — Prin superioritatea lui acest

„CHEAG“

dominează toate fabricatele puse până azi în vânzare și este cel mai bun **Preparat** pentru închegarea **LAPTELUI** și prepararea **BRÂNZEI**. Onorații Domni Preoți și Invățători sunt rugați a binevoi, ca în sfera lor de activitate civilă, să :- răspândească sus arătatul anunț în popor. :-

Incercați și vă veți convinge!

Expediez prompt la cerere!

Cu toată stima:

Crim. Oberdorfer, Caransebeș.

Producător de Cheag Str. Târgului 30.

3-12

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.

